

Razno.

Rafael — pesnik. Starim biografom ni bilo znano, da se je Rafael Santi poizkušal tudi v — pesništvu. Šele leta 1804. je izdal Fernow v Wielandovem »Mercuriju« tri sonete, ki so jih našli na skicah za razne figure, ki so služile Rafaelu pri slikanju »Teologije« v vatikanskih dvoranah. V teh sonetih ni one lirične mistike, ki ga je navduševala pri ustvarjanju freske, pač pa ljubezenska strast, ki je našla izraza v silno slabih verzih brez poetičnega navdihnjenja. Kako se tudi tu Rafael bistveno razlikuje od Michelangela, ki nam je zapustil tako močne, globoko občutene sonete! Za dokaz naj navedem prvi sonet:

Un pensier dolce è rimembrare e godo
Di quello asalto, ma più grave el danno
Del partir, ch' io restai come quei c' anno
In mar perso la stella, s' el ver odo.

O lingua di parlar disciogli el nodo
A dir di questo inusitato inganno,
Ch' amor mi fece per mio grave affanno;
Ma lui più ne ringratìo, e lei ne lodo.

L' ora sesta era, che l' ocase un sole
Aveva fatto, e l' altro surse in locho
Atto più da far fatti che parole.

Ma io restai pur vinto al mio gran focho
Che mi tormenta; che dove l' uom sole
Desirar di parlar, più riman focho.

Tudi v ostalih dveh sonetih je ostal Rafael »fiocho«, puhel in prazen.

Alrè.

Rafael na odru. Cesare Levi je v florentinskem literarnem tedniku »Il Marzocco«, XXV, št. 14, napisal

zanimiv članek »La fortuna di Raffaello nel teatro«, kjer pravi, kako je predvsem Rafaelovo ljubezensko razmerje do »lepe Fornarine«, njegov vrtoglavi uspeh in kraljevske časti, s katerimi so ga dvigali sodobni mogotci Evrope, njegov prepir z Michelangelom in intrige na dvoru Leva X. in Julija II. — kako je vse to nudilo raznim dramatikom in skladateljem vablivo, romantično snov za dramatične in operne poizkuse, ki jih je skoroda na tucate in so skoro vsi ponesrečeni. Prvi tak poizkus nam je podal G. Ch. Braun z dramo v 5 dejanjih »Rafael Sanzio von Urbino«, Mainz 1819. Temu je sledil Antonio Tavoni: »Gli amori di Raffaello da Urbino«, za njim Gaetano Murini: »Raffaello e la Fornarina ovvero Amore e Genio«, Forlì, 1868. Srečnejši od teh je bil študent Luigi Ratti z idilično dramo »Raffaello e la Fornarina«, Padova, 1870. Toda najboljšo delo te vrste je napisal Paul Heyse »La Fornarina« po načinu historičnih dram Ernesta Wildenbrucha, toda tudi on se ni mogel dvigniti do resnega dramatičnega dela. Kakor v drami, tako tudi v operi Rafael ni imel sreče, ker so vsa dela po par predstavah utonila v pozabnosti. Pietro Raimondi je uglasbil »Raffaello di Urbino«, Rim, 1836; F. W. Telle »Raphael«, Dunaj, 1835, tem so sledili še drugi (Gurlitt, Méry, Centauri, Maggi) do operete Karla Zellerja »Die Fornarina«, dokler ni romantično navdušenje, ki je v XIX. stoletju zaneslo Rafaela na površje vsesplošne priljubljenosti in bilo pač glavni povod teh sladkih sentimentalnih poizkusov — zamrlo in z njim tudi zanimanje za »rafaelski problem«, kar upodabljaajoči in dramatski umetnosti gotovo ni bilo v kvar.

Alrè.

Prejeli smo v oceno:

1. Damir Feigel: **Bacili in bacilke.** Humoreske. Narodna tiskarna v Gorici.

2. **Gospodarski Vestnik**, glasilo »Zveze gospodarskih zadrug za Slovenijo«. Šestkrat na leto. Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Breg 12. Cena letno K 24—, polletno K 12—.

3. 49. in 50. izvestje drž. realke v Mariboru za jubilejno leto 1919/20. Maribor 1920. (50 let višje realke v Mariboru.)

4. Dr. A. Breznik: **Slovenski pravopis.** Založ. Jugoslovanska knjigarna. Ljubljana 1920. Cena z draginjsko doklado K 12—.

5. Bob in Tedi, dva neugnanca. Po John Habbertonovi knjigi: Helenina otročička, slovenski mladini po svoje povedal dr. Ivo Šorli. Zal. Tiskovna zadruga v Ljubljani. 1920. Cena broš. K 24—, vez. K 30—.

6. Dr. Jos. C. Oblak: **Izprehodi po koroški Sloveniji.** Zal. Tourist Office v Ljubljani. 1920. (Po slovenskem Rožu. — Naša Podjuna. — Dodatek. Koroško narečje, narodni značaj in poezija.)

7. »Nova Evropa«, urednik M. Čurčin; izhaja vsak četrtak v zvezkih po 32 strani v dveh identičnih izdajah: v cirilici in latinici. Naročba do konca I. 1920. za izdajo v latinici K 80— (din. 20—), za izd. v cirilici din. 25— (K 100—). Naslov: Zagreb, Preradovićev trg 9.

8. Stendhal (Henri Beyle): **Vanina Vanini** ili pojedinosti o poslednjoj zaveri Karbonaraca otkrivenoj u Državi Papskoj. Tisak »Tipografija«, d. d., Zagreb 1920. Pril. 1. zv. Nove Evrope.

Redovita izdanja Matice Hrvatske za god. 1919:

9. Đuro Dimović: **Kraljević Marko.** Drama u 4 čina.

10. Dr. Fran Tućan: **Naše rudno blago.**

11. M. Nehajev: **Veliki grad.** Novele. (Vseb.: Veliki grad. — Zeleno more. — Doktorova noć. — Godiva. — Arkangelovo carstvo. — Iz neznanog kraja.) Članovi prinosnici plaćaju za ove knjige K 32—; zakladnici nadoplaćaju K 22—. Poštarinu imaju namiriti članovi.

Izvanredna izdanja Matice Hrvatske:

12. Euripidove drame. Preveo Koloman Racc. Knjiga druga. Zagreb 1920. (Vsebina: Helena. — Heraklo. — Heraklova djeca. — Hipolit. — Ifigenija u Aulidi. — Ifigenija u Tauridi.) Cena za člane Matice Hrvatske K 20—, knjižarska cena K 24—.

13. William Shakespeare: **Julije Cezar.** Tragedija u 5 činova; preveo dr. Milan Bogdanov.